

P i e t i s f e n.

Utgifwen

af

P. Waldenström.

Fyrationdefemte årgången.

N:o 2

Mars

1886.

Bör en kristen begagna tobak?

II.

Vå förra häftets omslag talade vi om den ekonomiska sidan af tobaksbruket och visade, hvilket syndigt slöseri som derti ligger, då ett fattigt folk, sådant som det svenska, förbrukar i tobak tolf millioner kronor årligen. Men saken har äfven andra sidor, som äro ännu allvarsammare.

Att bruka tobak är skadligt för helsan. Af timliga gåfvor, som vi fått af Gud, är utan gensägelse helsan den största. Hvarje gång man medvetet gör något, som kan skada henne, gör man synd. Men det tänkande flesta kristna icke på. De förstå, att det är synd att fara illa med en häst eller en ko, men att fara illa med sin egen kropp, denna den schönaste och ädlaste Guds skapelse, det anse de ganska likgiltigt, ja det händer ej sällan, att man får höra dem t. o. m. sryta deröfwer, att de "icke äro rädda om sig"; och förehåller man dem, att de göra synd, så mötes man ofta med ett leende. Och dock hör det ju vara klart icke blott för hvarje kristligt sinne utan också för hvarje oförwilladt, sundt, naturligt förfuks, att det måste vara synd, en riktig synd, att wanvårda och fara illa med Guds gåfvor. Därmed wanhederar man Gud, som gifvit dessa gåfvor, samt förhindrar det gagn, som man enligt Guds wilja skulle göra med gåfwoerna. Och är icke det synd? Jo wisserligen. Men gäller detta andra gåfvor, så gäller det också helsan, som är den största af alla timliga gåfvor.

Det har gifwits och det gifwes ännu mångenstädes ett osundt åskräningssätt, som betraktar kroppen såsom det egentliga sätet för det onda. Deraf har kommit, att man satt en synnerlig dygd uti att fara illa med kroppen, att genom onaturliga vaktor, fastor och andra sjelfplågerier qväfwa och undertrycka des trafter. Att sådant är orätt, inse vi väl. Men i detta åskräningssätt är det, som roten ligger till det förakt för kroppen, som man mycket ofta träffar hos många troende, hvilka dock mena sig haftva en bättre insikt. Men sådant förakt är synd, ehwad det framträder i ord eller i handling. Kroppen är oj gifwen till ett verktyg att förherrliga Gud och utföra hans wilja på jorden. Allt hwad en menniska gör här på jorden, sker genom kroppen såsom verktyg. Nu är det ju klart, att om man far illa med verktyget, så kan man dermed icke utföra det werk, som man annars skulle utföra. Hwad kan en snickare utföra med verktyg, hvilkas egg är

träsig och slö? Och helsan är just eggen på det fina verktyg, som kallas kroppen. Och långt ifrån att Kristen skulle lära, att en troende skall fara illa med sin kropp, lärer hon tvertom, att kroppen skall vårdas och helgas, på det han må blifwa ett allt bättre och dugligare redskap för Guds wiljas fullbordande och hans namns förherrligande på jorden.

När jag var student, hörde jag engång en professor i en föreläsning säga följande ord: "Det kan synas i sedligt asseende lifgiltigt, huruvida jag äter soppan före föttet eller föttet före soppan. Och lifgiltigt är det, så länge jag icke wet, hvilket som är bättre. Men från den stund jag flinge weta, att det wäre helhsammare att åta föttet före soppan, skulle jag göra synd härje gång, jag äte soppan före föttet." Denne professor war filosof och ansågs mycket kristlig, men jag fände strax, att hvad han sålunda saade, var mycket kristligare, än hvad jag hade hört och läst i många predikningar. Frågan om kroppens vårdande och helgande till ett allt bättre Andens lärlil samt ett allt dugligare verktyg för den helige Ande — det är en fråga rätt så viktig som någon annan helgelsefråga.

"Men, säger någon, kan då icke en troende ibland vara twungen att göra safer, hvorigenom han sätter både helsa och lif på spel?" Jo wisserligen, när högre pligter åläggja honom det. Hvilka dessa pligter kunna vara, derom är här icke rum att tala, men så mycket är säfert, att till dessa pligter icke hör tillfredsställandet af onaturliga njutningsbegär.

Att nu tobaksbruks icke hör till den vård om kroppen, hvorigenom han skulle göras dugligare att vara ett Andens verktyg för Guds namns förherrligande på jorden, derom kan icke vara mer än en mening. Att tobak icke heller behöfves för att bereda mennisan wederqvicelse eller göra lifswet angenämt på något sätt, det bewisa dels våra qwinnor, hvilka ännu i allmänhet, Gud ware lof, icke brukar tobak, dels äfven alla de män, som lefwa utan tobak. Deras lif är fullt ut så angenämt som tobaksförbrukarenas lif; och när tobaksförbrukaren känner en obefrilig njutning af sin cigarr eller sin buß eller sitt snus, så är det precis samma företeelse, som när suparen känner en obefrilig njutning af sitt bränwin, hvilket alls icke vill säga, att hans lif är angenämre än den nykters lif.

Men icke blott det. Tobaksbruks är för kroppen stadligt. Det erfar hvor och en, när han börjar brukar tobak. Tobaken verkar då yrsel, ädel och kräfningar. Det är aldrig något behof, som gör, att en man börjar röla eller tugga eller snusa. Nej, pojken skall vara duglig, vara stor, dersör skall han såsom andra hafta tobak — det är begynnelseorsaken; och de inre obehag, som han i början känner, öfvervinner han. Han gör våld på sin kropp. Tobaken innehåller ett farligt gift.

Bland de nödvändigaste vilkoren för mennisan helsa är frisk luft. Men i hvilken luft lefwer rökaren? När en icke rökare kommer in i hans rum, så slår det riktigt emot. Han lefwer i sitt rum i förstämd luft. Hans kläder lukta illa, och hvorhelst han går och står, för han den stämda lusten med sig. Ja, när han kommer ut i den stöna, frista lusten, så sätter han ofta en cigarr i munnen, för att slippa få lusten ren in i sina lungor. Detta är ingen småsal, som det duger att leka med eller fratta åt. Här är fråga om synd. Att man med tobaksrök förfämmer lusten, är vemotsägligt; att stämd lust är stadlig för helsan, är vemotsägligt; och att det är synd att göra illa åt sin helsa, är lika vemotsägligt.

Men icke nog med det. Tobaksrökaren förfämmer lusten icke blott för sig utan också för sin familj. Hans hustru och barn måste lefwa i en ständigt förpesad luft. Och huru mycket han än må inbilla sig, att tobaksröken ingenting har att slappa med de krämpor, som förekomma i hans hus, skall dock den enklaste eftertanke säga honom — om han annars will weta

— att förstånd luft dels direkt vållar främpor, dels gör menniskan mottagligare för främpor, som funna hafwa sin grund i andra förhållanden, dels försvagar den läkekräft, som kroppen besitter för att öfverwinna påkommande sjukdom. Och under sådana förhållanden frågas: är det icke synd, att man röker, isynnerhet om man är kristen och såsom sådan wet, att kroppen skulle vårdas, helgas och med alla medel utbildas till att vara ett frist och krafftigt verktyg för Guds namns förherrligande och hans wiljas fullbordande på jorden?

"Ja, säger någon: det war rökning, det der; men jag röker icke utan jag snusar bara." Jag tänkte så äfwen jag på den tid, då jag satt fången i snusdosan. Men den ursäkten höll ej länge ut. Den som snusar, blir täppt i näsan. Nu är andedrägtens naturliga väg genom näsan. När luften får gå denna väg, blir den filad och renad från dam, och när den är mycket fall, blir den genom näsan uppvärmd, så att den icke kommer så sharp ned i lungorna. Men snusaren täpper igen luftens naturliga väg genom den ständiga inflammation, för hvilken näsans slemhinnor äro utsatta. Han måste dersör andas genom munnen och direkt ned i lungorna draga in allt det dam och all den föld, som näsan war ämnad att skydda dem för. Att mycken bröstsjuks dom derigenom kan vållas, det må hvar och en funna förstå. På den tiden, då jag var snusare, reste jag engång några mil bort för att predika. Resan fäddes i wagn. Det war en het sommar dag, och landsvägen dammade förfärligt. I wagnen satt jemte mig en fru med ett litet barn om ett år. Barnet sof i modrens knä. Dels mun war slutet, och det andades trots dammet så lätt, så lätt genom den lilla näsan. Jag deremot — jag försökte andas genom näsan, men fåfängt! Det gick ett par minuter; då måste jag öppna munnen och draga i mig så mycket dam, att jag war nära att qväfwas. Men hwad denna erfarenhet sade mig, det war detta: "Det är synd, det måste vara synd att för tillfredsställande af ett onaturligt njutningsbegär förstöra den wisa anordning, som Gud gjort för att skydda en för kroppens helse så ytterst wiktig del som lungorna."

Jag fände en gammal komminister, som trodde på Herren. Han hade warit både snusare och röfare men lagt bort allt bruk af tobak. Engång frågade jag honom: "Hwarsför lade farbror bort att snusa?" — "Jo, sade han, jag fände, att snuset gjorde mig nästäppt. Detta åter gjorde, att jag, för att funna höras i mina predikningar, måste anstränga mitt bröst mycket mer, än jag hade behöft, om luften eft fritt lopp genom näsan. Och då tänkte jag: Det måste vara synd att för en så lumpen begärelses skull onödigt öfveranstränga en så wiktig kropspdel som lungorna." Detta är ord, som isynnerhet predikanter böra behjerta. Delsutom förstöres rösten genom sådan nästäppning. Och rösten är os icke gifven för att förstöras utan för att vårdas och odlas. En predikant bör vara mån om sin röst lika mycket som en sångare. Likasom man kan förstöra intrycket af en sön sång genom att vårdlösa rösten, så kan man ock på samma sätt förstöra intrycket af en god predikan. Guds ord är så skönt, att det väl är wärdt, att predikanten frambräder det på ett i alla asseenden så skönt och ädelt sätt, som han har gafvör till.

Om tobakstuggning wilja wi icke tala. Att denna är stadlig, säger sig self, när man wet att tobaken innehåller gift. För öfrigt hänwisa wi om tobakens stadlighet för helsen till den förträffliga tidningen Helsowänne n:o 5 för detta år. Der kan hvar och en få höra läkares omdöme.

Men detta är ännu icke allt. Dersör mer en annan gång. Salen är ännu allwarsammare fidör.

Pietisten

kostar för år 1886 1 krona 25 öre, postbefordringsavgiften deri inberäknad. Prenumeration kan ske på alla postanstalter äfvensom direkt hos Pietistens Expedition. Prenumerantsamlare, som ställa tio prennumeranter, erhålla två friexemplar, de, som ställa femton, erhålla tre o. s. w., men de måste då prennumerera direkt hos Expeditionen under adres: Stockholm.

Sänd till Amerika kostar Pietisten för år 1886, likasom föregående år, 1 krona 25 öre med tillägg af portokostnaden, 35 öre pr exemplar, således 1 krona 60 öre. Hvarst 6:te exemplar lemnas gratis, dock måste prennumeranten hself betala portot äfven för friexemplaren.

Från Pietistens Expedition, Stockholm, har utkommit:

Nya Testamentet.

Ny översättning med förklarande anmärkningar af P. Waldenström.

Häft. 1—8 à 75 öre per häfte.

"Stycken af lifwets ord",

Betraktelser för hvar dag i året
af

P. Waldenström.

Godtköpsupplaga i fickformat.

Inbunden i välfilt band kostar boken 1 krona 25 öre per exemplar. Vid reqvisition af minst 10 ex. lemnas 20 proc. rabatt.

Annonst från A. & S. Normans Förlags-Expedition, Stockholm.

Från vår Förlagsexpedition har utgivits en bibelupplaga, hvarpå vi anhålla att få fåfta uppmärksamheten.

Texten till denna upplaga är för Gamla Testamentet kongl. Bibelkommissionens översättning af år 1878 och för Nya Testamentet den af kongl. Bibelkommissionen enl. kongl. Circuläret den 19 Oktober 1883 utgivna normalupplagan. Upplagan är tryckt med latinist stil på fint och tunnt papper samt bunden i smäckfullt band. Det är en färbibel af det minsta slag, som, såwidt vi weta, utkommit i Sverige, på samma gång texten är redig och lättläst.

Priset på denna bibel, tryckt på färgadt papper och bunden i fint finnbond med öfverviktta kanter, är 6 kronor och i finnbond, men utan öfverviktka kanter, 5 kronor. När minst 5 ex. requireras af lända personer, lemnas 1 krona i rabatt pr ex.

Med samma stil har också tryckts en upplaga på hvitt papper, hvarav priset är 2 kronor 50 öre pr ex. Vid requisition af minst 5 ex. lemnas 40 öres rabatt pr ex.

Stockholm i April 1886.